

ÎNVĂȚAREA PE TOT PARCUSUL VIEȚII ȘI WEB 2.0

LIFELONG LEARNING AND WEB 2.0

Conf.univ.dr. Ana-Maria CHISEGA-NEGRILĂ*

Într-o societate în permanentă schimbare, oamenii trebuie să se adapteze la noile cerințe pentru a putea funcționa pe piața muncii. Dezvoltarea tehnologiei informaționale și folosirea pe scară largă a Internetului au deschis noi perspective în educație. Rețelele sociale au marcat trecerea de la Web 1.0 la varianta lui Web 2.0 în care oamenii devin participanți activi și creatori de conținut. Web 2.0 a avut un impact pozitiv asupra învățării pe tot parcursul vieții, dând oamenilor posibilitatea să coopereze, să schimbe idei, să publice și să răspândească cunoștințe.

In a society that is changing rapidly, people have to adjust to the new demands so that they will be able to function on the labor market. The advances in computer technology and the wide-spread use of the Internet have opened new perspectives towards learning. Social media has marked the change from Web 1.0 to Web 2.0 where people become active participants and creators of content. Web 2.0 has had a positive impact on lifelong learning as it gave people the possibility to cooperate, exchange knowledge, publish, and share information.

Cuvinte-cheie: învățarea pe tot parcursul vieții; Web 2.0; rețele sociale; competențe digitale.

Keywords: *lifelong learning; Web 2.0; social media; digital competences.*

Învățarea pe tot parcursul vieții reprezintă un concept modern prin care oamenii reușesc să țină pasul cu o societate care este în permanentă schimbare. Deoarece societatea în care trăim a devenit extrem de complexă, gradul de dificultate al competențelor și aptitudinile necesare pentru a funcționa în cadrul acesteia crescând exponențial. Prezent în toate domeniile de activitate, acest tip de instruire a găsit un aliat important în Internet, și anume, în varianta lui 2.0. Astfel, oamenii au trecut de la poziția de simpli consumatori la cea de subiecți activi, care pot oferi cunoștințe, le pot publica și partaja. Astfel, ne îndreptăm spre o societate a cunoașterii care promovează pe de-o parte, învățarea independentă și pe de alta, încurajează folosirea tehnicilor moderne de predare și învățare.

Computerele nu mai sunt un element de noutate în educație, deoarece globalizarea și societatea informațională au deschis noi perspective pentru oamenii care vor să fie la curent cu cele mai noi tendințe în știință și educație pentru a fi competitivi pe piața muncii. Capacitatea de a aduna, a reține și a folosi informația într-o societate în permanentă schimbare impune dezvoltarea unor anumite

abilități care să asigure adaptarea permanentă la schimbările care survin în lumea modernă. Pentru a nu deveni redundanți, oamenii trebuie să se adapteze rapid și poată să se înroleze în forme de educație care sunt nu numai competitive, dar oferă și acces nelimitat la informații, oriunde și oricând. Totuși, nu numai învățământul la distanță, dar și mediile personalizate de învățare îi favorizează pe cei care pot lua învățarea în propriile mâini, folosind Internetul și rețelele socializare nu doar pentru latura lor ludică, ci și pentru a acumula cunoștințe și informații necesare. Lucrarea de față se concentrează asupra rolului învățării în secolul al XXI-lea și a modului în care accesul la Internet și la resursele oferite de acesta au avut o influență majoră asupra modului în care educația este percepută în cadrul Societății Informaționale.

Accesul la Internet și educația în secolul al XXI-lea

În zilele noastre, Internetul, ca sistem de milioane de computere interconectate, joacă un rol important în educația noii generații. Totuși, statisticile Băncii Mondiale¹ arată că există o legătură între accesul la Internet și nivelul de trai al unei populații. Astfel, în 2008, în Afganistan, 1,8% din populație avea conexiune la Internet, în Botswana 6,3%, în Argentina 28,1%, în Austria

* *Universitatea Națională de Apărare „Carol I”*
e-mail: *anachisega@yahoo.com*

72,9%, în Bulgaria 39,7%, în Danemarca 85%, în România 32,4% cu o creștere majoră în anii următori, ajungând în 2013 la mai mult de 90% în unele țări din Europa (Danemarca, Suedia, Luxemburg), înregistrând însă și îmbunătățiri semnificative în România (58%), Grecia (56%) și Bulgaria (54%)².

Lipsa de acces la Internet reprezintă o problemă majoră în multe zone ale lumii, deși nu este singurul lucru care împiedică folosirea acestuia ca instrument de predare și învățare. Dincolo de lipsa de cunoștințe de calculator sau de navigație pe web, se află și inițiativa unor guverne de a restrânge sau chiar de a interzice accesul cetățenilor la resursele online. Prin urmare, lipsa de conexiune la Internet, dublată de lipsa de cunoștințe în domeniu și de cenzura guvernelor locale împiedică în multe cazuri folosirea resurselor online.

Cu toate aceste limitări, tehnologia pare să nu cunoască limite în secolul al XXI-lea, iar cei care sunt deschiși către schimbare, noua generație de studenți, sunt pregătiți să ia studiul în propriile mâini. European Union Goal 2020³ presupune creșterea nivelului de educație în zona europeană prin facilitarea accesului la studiile superioare, înrolarea în programe de învățământ la distanță, dublate de servicii de consiliere în carieră, care vor crește șansele de a găsi un loc de muncă potrivit aptitudinilor și dorințelor persoanelor.

Pe o piață a muncii care devine din ce în ce mai competitivă din punctul de vedere al abilităților și al cunoștințelor necesare, Uniunea Europeană caută modalități de îmbunătățire a educației pentru a asigura o dezvoltare continuă și sustenabilă în întreaga zonă. În prezent, accesul tinerei generații la învățământul superior este limitat de probleme sociale, financiare și economice. Totuși, mulți absolvenți se confruntă cu lipsa de posturi disponibile, retribuiția redusă și limitări în carieră, fapt ce are un impact negativ asupra atractivității instituțiilor de învățământ superior.

În plus de asta, se constată existența unei diferențe între cursurile propuse și cerințele reale de pe piața muncii. Competitivitatea absolvenților este o problemă care trebuie deci rezolvată împreună cu relevanța și calitatea educației. Pentru a contracara redundanța cursurilor formale, din ce în ce mai multe universități își îndreaptă atenția către resursele oferite de Internet, propunând variante din ce în ce mai atractive care conțin:

- cursuri la zi;
- cursuri la zi și la distanță (*blended learning*);
- cursuri la distanță (*eLearning*).

Toate aceste variante pot presupune implicarea altor instrumente de învățare decât cele tradiționale, și anume a celor reprezentate de serviciile oferite de Web 2.0: blog-uri, rețele de socializare (Facebook, Twitter, Instagram etc.), wikies etc. Informațiile de pe aceste site-uri se pot dovedi extrem de utile dacă fac parte dintr-un program de studiu, sunt filtrate de către profesor și beneficiază de susținerea instituției în special în problemele de securitate.

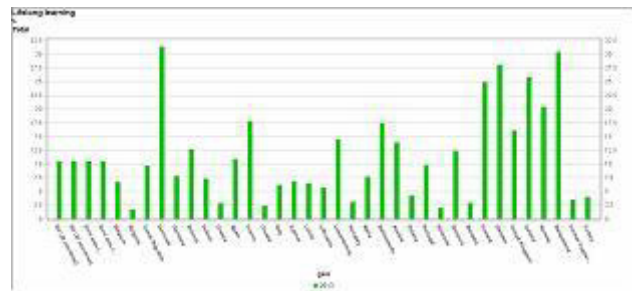

Fig. 1 *Învățarea pe tot parcursul vieții*⁴

Există, astfel, mai multe posibilități de a asigura participarea în număr mare la cursurile oferite de învățământul superior. Un rol important îl joacă orientarea în carieră, consilierea și corelarea dintre cursuri și cerințele pieței de muncă. De aici rezultă și necesitatea asigurării unui minim de cunoștințe necesar pentru a crește șansele găsirii unui loc de muncă. Învățarea pe tot parcursul vieții ajunge să joace un rol mult mai important decât în trecut atât pentru studenți, cât și pentru profesori. UE acordă un interes deosebit încurajării cetățenilor să participe în cursuri informale în încercarea de a contracara efectele negative ale unei piețe a muncii extrem de schimbătoare.⁵

Web 2.0 în educație

Web 2.0 reprezintă o variată a Internetului în care utilizatorii nu sunt doar consumatori de informații, ci și realizatori de conținut. Termenul a fost pentru prima dată folosit, în 2004, de către Dale Dougherty, vicepreședinte al O'Reilly Media Inc., ajungând apoi să se identifice cu un număr de servicii și aplicații, care se folosesc și în educație⁶. Aceste servicii sunt reprezentate de bloguri, wikis, podcasting, RSS, rețele de socializare etc.

Fig. 2 Folosirea rețelei Facebook în educație⁷

Astfel, la baza Web 2.0 se găsesc trei elemente definitorii subliniate de Tim O’Reilly⁸:

- colaborare;
- contribuție;
- comunitate.

De asemenea, în viziunea lui Paul Anderson⁹, popularitatea Web 2.0 se bazează pe șase concepte de bază, care îi asigură existența și care sunt direct sau indirect legate de puterea de influență a rețelei:

- producția individuală și conținutul generat de utilizator;

- puterea de coeziune a mulțimii;
- informații la scară epică;
- arhitectura participării;
- efectele rețelei;
- deschiderea.

Web 2.0 și rețelele de socializare și-au găsit drumul în instituțiile de învățământ superior, fiind folosite de către profesori pentru a ține legătura cu studenții și pentru a-i implica în diferite activități. Facebook, spre exemplu, oferă instrumente care sunt folosite nu numai pentru a-i ajuta pe oameni să comunice cu prietenii și familia, dar și pentru

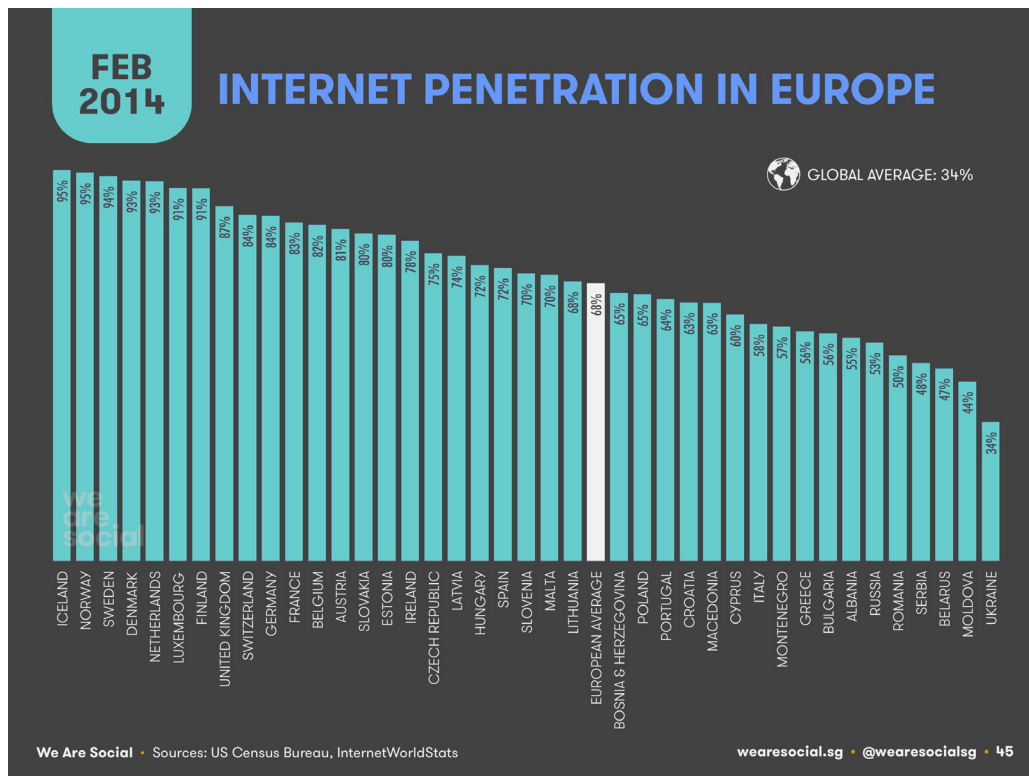

Fig. 3 Situația conexiunii la Internet în Europa (2014)¹⁰

a-i face să se exprime liber, să descopere și să învețe din experiența altor persoane. Alt serviciu, Twitter, oferă posibilitatea de a genera și a publica idei extrem de rapid, în timp ce YouTube transformă utilizatorii în producători multimedia și formatori de opinie.

Astfel, toți cei ce folosesc astfel de servicii pot să-și definească propria rețea personalizată de învățare, care să includă atât cursuri formale, cât și informale. În opinia lui Dabbagh,¹¹ orice mediu personalizat de învățare poate fi controlat și adaptat în totalitate de către student în funcție de nevoile sale formale sau informale de învățare. Totuși, nu toți studenții pot să dezvolte și să întrețină un astfel de sistem, profesorul fiind deci cel care trebuie să-i îndrume pentru a deveni independenți în educație.

Folosirea calculatorului, a Internetului și a tuturor instrumentelor oferite de Web 2.0 presupun acumularea de competențe digitale, o alfabetizare atât a profesorului, cât și a studentului. Tehnofobia afectează din păcate un număr mare de profesori care resping folosirea tehnologiei în sala de clasă¹² sau se limitează la utilizarea unor programe care în timp devin redundante. Cunoștințele digitale ale profesorului nu ar trebui să se reducă doar la abilitatea de a utiliza aplicații specifice, ci ar trebui să meargă mult mai departe spre:

- atitudinea pozitivă față de instrumentele digitale (ID);
- cunoașterea utilizării ID în educație;
- înțelegerea rolului ID în domeniul de aplicație;
- utilizarea ID în activitățile curente: e-mail, editor de text etc.;
- integrarea ID în planificarea unităților;
- folosirea ID în cadrul activităților propuse studenților;
- evaluarea continuă a ID;
- propunerea de noi ID care se potrivesc modificărilor apărute.

Formarea cadrelor didactice în cadrul competențelor digitale reprezintă un element prioritar, deoarece favorizează integrarea globală, inovarea și formarea continuă, profesorul reprezentând un factor decisiv atât în comunicarea de cunoștințe, cât și în orientarea profesională a studenților.

Concluzie

Uniunea Europeană dorește să îmbunătățească nu numai standardele educaționale ale statelor membre, ci și procentul de oameni care posedă cunoștințele minime necesare pentru a putea funcționa într-o societate modernă. În plus de asta,

UE subliniază importanța crescândă a cursurilor la distanță ca o alternativă la educația formală cu beneficii majore în cazul învățării pe tot parcursul vieții. Totuși, atât profesorii, cât și studenții au nevoie de alfabetizare digitală pentru a putea fructifica beneficiile oferite de tehnologiile Web 2.0, pentru a comunica și a schimba informații nu numai pentru plăcerea personală, ci și în scopul de a învăța și a acumula cunoștințele necesare pentru a depăși obstacolele impuse de o societate în permanentă schimbare.

NOTE:

- 1 Databank.worldbank.org/data/view/reports/tableview.aspx
- 2 Eurostat newsrelease, (2013) Internet access an duse in 2013, epp.eurostat.ec/cache/ITY
- 3 EDUCATION AND TRAINING - PROVIDING RELEVANT SKILLS ec.europa.eu/europe2020/pdf/.../30_education_and_training_skills_02.pdf
- 4 <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/graph.do?pcode=tsdsc440&language=en>
- 5 <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/graph.do?pcode=tsdsc440&language=en>
- 6 P. Anderson, *What is Web 2.0? Ideas, technologies and implications for education*, JISC TEchnology and Standards Watch, 2007, pp. 5-6.
- 7 www.pearltrees.com/t/educational-technology/learning-social-groups/id3760188
- 8 T. O'Reilly, *What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the next generation of software*, <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html>, accesat la 25/11/2014.
- 9 P. Anderson, *What is Web 2.0? Ideas, technologies and implications for education*, JISC TEchnology and Standards Watch, 2007, p. 14.
- 10 <http://wearesocial.net/blog/2014/02/social-digital-mobile-europe-2014/>
- 11 N. Dabbagh & A. Kitsantas, *Personal Learning Environments, social media, and self-regulated learning: A natural formula for connecting formal and informal learning*, Internet and Higher Education, doi:10.1016/j.iheduc.2011.06.002
- 12 J.A. Ortega, J. Fuentes, *La sociedad del conocimiento y la tecnofobia del colectivo docente: implicacion desde la formacion del profesorado*. Comunicacion y Pedagogia, 189, 2003, pp. 63-68.

BIBLIOGRAFIE

- Anderson P., *What is Web 2.0? Ideas, technologies and implications for education*, JISC TEchnology and Standards Watch, 2007.
- Dabbagh N., Kitsantas A., *Personal Learning Environments, social media, and self-regulated learning: A natural formula for connecting*

- formal and informal learning*, Internet and Higher Education, doi:10.1016/j.iheduc.2011.06.002
- O'Reilly T., *What is Web 2.0: Design Patterns and Business Models for the next generation of software*, <http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html>, accesat la 25/11/2014.
- Ortega J.A., Fuentes J., *La sociedad del conocimiento y la tecnofobia del colectivo docente: implicacion desde la formacion del profesorado. Comunicacion y Pedagogia*, 189, 2003, pp. 63-68. <http://wearesocial.net/blog/2014/02/social-digital-mobile-europe-2014/>
- <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/tgm/graph.do?pcode=tsdsc440&language=en>
- www.pearltrees.com/t/educational-technology/learning-social-groups/id3760188
- Databank.worldbank.org/data/view/reports/tableview.aspx
- Eurostat newsrelease, (2013) Internet access and use in 2013, epp.eurostat.ec/cache/ITY
- EDUCATION AND TRAINING - PROVIDING RELEVANT SKILLS ec.europa.eu/europe2020/pdf/.../30_education_and_training_skills_02.pdf